

Posudek vedoucí diplomové práce

Ústav výzkumu a rozvoje vzdělávání

Bc. Petra Sobotková: *Formativní hodnocení v přírodovědných předmětech na úrovni ISCED 2 a 3*

Vedoucí práce: PhDr. Veronika Laufková, Ph.D.

Oponent práce: PhDr. Martin Chvál, Ph.D.

Studijní program: Učitelství pro střední školy

Studijní obor: Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro základní a střední školy
biologie – chemie

Akademický rok: září 2020

Diplomantka Petra Sobotková se rozhodla ve své práci věnovat tématu formativního hodnocení, konkrétně zavádění několika prvků formativní hodnocení do výuky.

Předností práce je již sama volba tématu, protože v českém prostředí se stále jedná o téma nepříliš intenzivně zkoumané, i když v posledních měsících velmi často skloňované – jak píše Straková a Slavík (2013, s. 280): „Vše nasvědčuje tomu, že čeští výzkumníci se málo zabývají studiem konkrétních podob hodnocení v konkrétních předmětech a nezaměřují se ani na sledování dopadů hodnocení na učební výsledky žáků“. Petře Sobotkové se podařilo v této práci nahlédnout na konkrétní podoby zavádění prvků formativního hodnocení do své výuky v přírodovědných předmětech.

V teoretické části autorka vymezil logickou strukturou výkladu základní témata a okruhy vztahované k problematice školního, a zejména formativního, hodnocení. Za autorsky přínosné považují konkrétní sady kritérií upravené autorkou pro potřeby hodnocení v přírodovědných předmětech. Autorce se celkově podařilo dobře provázat teoretickou a empirickou část práce.

Vzhledem k cíli práce považují volbu akčního výzkumu a na něj navázané výzkumné otázky za dobře formulované. Metodologie výzkumu je vhodně popsána a dokumentována – cíl výzkumu, výzkumné otázky i metody sběru dat.

Za velice funkční a důsledně dodržované považují využití modelu výzkumu dle Nezvalové (2003), které dodává prezentaci výsledků přehlednou strukturu.

Autorka si nejprve velice dobře zmapovala situaci ve třídách, ujasnila si cíl svého nového přístupu ve výuce a hodnocení a nastavila svá očekávání. Pravidelně reflektovala postupy své práce a upravovala je podle potřeb svých žáků.

Oceňují zejména rozhovory s žáky v ohniskových skupinách, které pomáhají diplomantce vyhodnotit dopady zvolených postupů a její schopnost kategorizovat získaná data z rozhovorů (v kapitole věnované výsledkům ve výzkumné otázce zaměřené na to, jak zavádění formativního hodnocení reflektují žáci) a čtenářům přináší velice zajímavé informace o tom, jak žáci vnímají zavedení postup formativního hodnocení.

Práce splňuje veškeré formální požadavky, všechny odkazy a citace jsou řádně dokumentovány (kladně hodnotím také množství a kvalitu aktuálních a zahraničních zdrojů k tématu). Oceňují rovněž jazykovou úroveň práce – drobné překlepy a výjimečné chyby v interpunkci nesnižují celkovou kvalitu práce.

Návrh otázek pro zodpovězení při obhajobě:

1. Uvádíte, že využití techniky PMI při poskytování zpětné vazby spolužákovi posilovalo prohloubení vzájemné důvěry mezi žáky – čím byste toto tvrzení doložila a proč si myslíte, že vedla k upevnění vztahu vzájemné důvěry mezi žáky?
2. Jako jednu z metod sběru dat uvádíte analýzu dokumentů – ačkoliv v metodách sběru dat uvádíte poměrně bohatý výčet jednotlivých dokumentů k analýze, ve výsledcích z nich cituje minimálně. Jak nakonec byla tato data vytěžena?
3. V analýze rozhovorů s žáky konstatujete, že sice pro některé žáky znamenalo zavedení postupů formativního hodnocení uvolnění atmosféry, větší pohodu, a tedy možnost se lépe soustředit na učení a posílit vnitřní motivaci, někteří žáci známky vyžadovali (nejspíše důraz na vnější motivaci) – jak plánujete do budoucna pracovat právě s druhou skupinou žáků, u kterých převažuje vnější motivace a důraz na známky. Jaké další faktory mohou jejich vyžadování známek ovlivňovat?
4. V závěru uvádíte, že se zvýšila po zavedení postupů formativního hodnocení úspěšnost žáků. Mohla byste prosím uvést konkrétní čísla?
5. V kapitole 6.6.6 s návrhy zlepšení postupů navrhujete zavedení čtyřčtvrtinového hodnocení – ale navrženým systémem procent a převodem na známky se dostáváte do modu sumativního hodnocení. Jak by bylo možné lépe využít model čtyřčtvrtinového hodnocení ve prospěch posílení modu formativního hodnocení?
6. Která z Vašich zjištění považujete za nejvíce přínosná pro reálnou školní praxi?

Předložená práce splňuje veškeré požadavky kladené na diplomové práce a všechny shody označené v systému Theses.cz a v systému Turnitin jsou bezpředmětné, všechny zdroje byly řádně citovány.

Práce doporučuji k obhajobě.

28. 7. 2020, Veronika Laufková